

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

กระแสความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก และเกิดกระแสโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหลากหลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งทุกประเทศต้องพัฒนาตัวเอง เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน จึงส่งผลต่อประเทศไทยให้เกิดการปรับตัวด้านคุณภาพ โดยเฉพาะการพัฒนากำลังคน การพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ทั้งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลต่อระบบและความต้องการแรงงาน (Labors market) ทั้งภายในประเทศและนานาชาติในปัจจุบัน รวมถึงการเคลื่อนย้ายแรงงาน (Mobility) ทำให้ตลาดแรงงานใหญ่ขึ้น การแข่งขันด้านแรงงานสูงขึ้น ดังนั้นแรงงานที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีฝีมือ มีทักษะอาชีพ จึงเป็นที่ต้องการสูงในยุคปัจจุบัน (ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554, หน้า 2) จากการรวมตัวเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) ของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ที่มีประเทศสมาชิก 10 ประเทศ มีความตกลงแม่บทว่าด้วยการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน (Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation) ที่ใช้เป็นกรอบการดำเนินการความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ความตกลงว่าด้วยอัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (CEPT) นอกจากนั้นยังมีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีและมาตรฐานฝีมือแรงงานเดียวกันในกลุ่มประเทศสมาชิก ดังนั้นจึงได้มีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาอาชีพศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในปี 2015 ประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาการอาชีพศึกษา เพื่อผลิตแรงงานฝีมือเพื่อตอบสนองความต้องการที่มีการเคลื่อนย้ายเสรี ตามคุณภาพที่พัฒนาขึ้น (สภาหอการค้าไทย, 2551) ในสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยยังคงได้เปรียบในส่วนของเทคโนโลยีและฐานการผลิต แต่ยังพบว่านักลงทุนต่างชาติย้ายการผลิตไปยังประเทศเวียดนาม กัมพูชา และลาวบ้างแล้ว แสดงว่าด้านกำลังแรงงานของไทยไม่ใช่ตัวเลือกที่ดีมากนัก ในอนาคตแรงงานระดับฝีมือเท่านั้นที่จะถูกจ้างงาน เป็นยุคที่แรงงานต้องมีความรู้ ทักษะวิชาชีพเฉพาะ ซึ่งการศึกษาเท่านั้นจะส่งผลให้มีโอกาสการได้ทำงาน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550) ประกอบกับข้อมูลของเลขาธิการ

สภาการศึกษา (2553) พบว่านักเรียนไทยมีค่านิยมในการเรียนสายสามัญเพื่อการเรียนจบปริญญาสูงกว่าสายอาชีพในอัตราส่วน 63:37 ส่งผลให้การอาชีวศึกษาไม่สามารถผลิตกำลังแรงงานเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ ซึ่งการเตรียมพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการอาชีวศึกษาไทยให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติแนวนโยบายด้านศาสนา สังคม สาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรมในมาตรา 80 (3) ที่ให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกรูปแบบ ปฏิบัติตามหลักของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและ (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เอกชนและองค์กรทางศาสนา จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (6) ที่ให้ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงการปลูกฝังให้ผู้เรียนรักในศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545) กำหนดสาระสำคัญของแนวทางจัดการศึกษาไว้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและนอกจากนั้นยังให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการจัดการศึกษาดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหนึ่งใน 5 องค์กรของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับมอบหมายหน้าที่หลักในการพัฒนากำลังคนของชาติด้านจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน ตามสาขาวิชาและสาขางานที่เป็นความต้องการของประเทศ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยเฉพาะกำลังคนที่สนองด้านเศรษฐกิจในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2551, หน้า 11) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการเพิ่มคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศ เพื่อมุ่งให้สถานศึกษาในสังกัดได้เพิ่มคุณภาพการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ให้สามารถสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมได้อย่างเพียงพอทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ และได้ตราพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 กำหนดให้ “สถานศึกษา อาชีวศึกษาสามารถรวมกันเป็นสถาบันได้” เพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา จำนวน 19 สถาบัน ซึ่งเกิดจากการรวมสถานศึกษา จำนวน 156 แห่ง โดยมีหลักการสำคัญเพื่อกระจายอำนาจไปสู่ระดับปฏิบัติ เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต ตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม โดยการประสานความร่วมมือในการใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยีจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในการพัฒนาศักยภาพของ

การจัดการอาชีวศึกษา ทั้งนี้การเปิดการสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันการอาชีวศึกษานั้นมีแนวทางการดำเนินงานสอดคล้องกับวรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, หน้า 66-69) แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักการคือทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาที่ต้องครอบคลุมทุกด้าน มิใช่เฉพาะชีวิตการทำงานเท่านั้น เพราะไม่เพียงแต่บุคคลต้องพัฒนาตนเองและความสามารถในการประกอบอาชีพของตน คนแต่ละคนต้องมีส่วนร่วมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และวัฒนธรรมด้วย สรุปได้ว่า กำหนดสาระสำคัญของแนวทางจัดการศึกษาไว้อย่างกว้างขวาง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและนอกจากนั้นยังให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อให้การศึกษามีความเข้มแข็งทันต่อการเปลี่ยนแปลง ต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งการหมุนเวียนทรัพยากรเพื่อใช้ร่วมกันทั้งด้านคน เงิน วัสดุ อาคารสถานที่ หรือแม้แต่ที่ดินย่อมสอดคล้องกับหลักประสิทธิภาพ และสุดท้ายคือหลักประสิทธิผลนั่นคือ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่มาดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานกำหนดไว้ งานบางอย่างของหน่วยต้องล้มเหลวเพราะขาดทรัพยากร ดังนั้นจึงสอดคล้องกับหลักประสิทธิผลในการบริหารทรัพยากร การจัดการอาชีวศึกษาเน้นการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมความร่วมมือโดยให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอย่างหลากหลายทั้งสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2553, หน้า 77) การอาชีวศึกษาของไทยได้พัฒนาความก้าวหน้ามาจนถึงการมีพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา 2551 ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึงการมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลาย ในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบันการศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญา การได้มาซึ่งแนวทางในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสามารถตอบสนองแรงงานอาชีวศึกษาทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองสังคม อย่างมีมาตรฐาน การผลิตกำลังด้านอาชีวศึกษาจึงเป็นหน้าที่สำคัญที่ผู้บริหารทุกคนต้องศึกษาและดำเนินการให้การศึกษอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีกรอบที่ชัดเจนและเกิดประสิทธิผลและมีใช่เพียงแต่ศึกษาไว้เป็นแบบเท่านั้น แนวทางสำคัญในการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษาจากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการบริหารการอาชีวศึกษามีผลผลิตและประสิทธิผลอันเป็นที่ประจักษ์เช่น ประเทศ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ฮองกง สิงคโปร์ ออสเตรเลีย

อิสราเอล ฝรั่งเศส เยอรมัน แคนาดา สหรัฐอเมริกา และบราซิล สามารถผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ตอบสนองความต้องการทั้งในและต่างประเทศ สามารถใช้การบริหารอาชีวศึกษาพัฒนาประเทศ และมีประเด็นในการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษาที่เป็นแนวทางสำคัญสำหรับประเทศไทยอีกหลายประการ ซึ่งงานวิจัยได้ให้ความสำคัญและมุ่งประเด็นการศึกษาเพื่อให้ได้แนวการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาที่เหมาะสมเป็นไปได้และเกิดประสิทธิผลซึ่งเป็นแนวทางในการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษาอย่างเป็นระบบต่อไป

ในสภาพปัจจุบันของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษายังประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้านในการจัดอาชีวศึกษา จากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2552, หน้า 16) พบว่า ด้านการบริหารจัดการและการบริหารงานทั่วไปสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังไม่เป็นแหล่งบริการทางวิชาการในการบริหารและจัดการของสถานศึกษาถือว่ายังมีน้อย และสิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ การใช้ระบบบริหารแบบใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับรุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 20) กล่าวถึงการพัฒนาการจัดการศึกษาวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังมีปัญหาและอุปสรรคในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารและการจัดการศึกษา จากการรายงานสรุปผลการระดมความคิด เรื่องการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา: การบริหารและการจัดการศึกษา ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่ารูปแบบการจัดการศึกษายังไม่มีความหลากหลาย และยังไม่ตอบสนองผู้เรียนเท่าที่ควร สถานศึกษาส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในระบบอย่างเดียว นอกจากนั้นบุคคลและสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย นอกจากนั้น สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2554, หน้า 2) ได้ให้ความเห็นว่าการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองด้านการอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จำนวนอาจารย์ผู้สอน พบว่า ในปัจจุบันวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีสัดส่วนอาจารย์ที่เป็นลูกจ้างกว่า 50% และเป็นอาจารย์ที่มีวุฒิในระดับปริญญาตรีถึง 73% หรือ 2 ใน 3 ของอาจารย์ทั้งหมด ดังนั้นควรพิจารณาความพร้อมของอาจารย์และประเภทสาขาวิชา โดยยึดผลการประเมินของ สมศ. ไม่ใช่มุ่งเปิดสอนในระดับปริญญาตรี หากกลุ่มใดมีสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินในระดับดีมาก ต้นสังกัดจะต้องเร่งพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพให้ได้มาตรฐาน โดยให้สถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มนี้ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ภูมิภาค

ละ 1-2 แห่ง สามารถบริหารจัดการและรับงบประมาณโดยตรงจากสำนักงานประมาณ จากนั้นค่อยขยายผลให้ทั้งหมดที่ได้รับการประเมินในระดับดีเป็นนิติบุคคล สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2548, หน้า 2) กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาของภาครัฐในทุกระดับการศึกษา มีระบบและขั้นตอนในการบริหารจัดการที่ค่อนข้างมาก ไม่คล่องตัว และขาดความเป็นเอกภาพในบางกรณี เพราะมีระเบียบที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีการรวบอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ซึ่งนโยบายและคำสั่งต่าง ๆ มาจากส่วนกลาง บางครั้งอาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างหน่วยงานในภาครัฐกับเอกชน ชุมชน และสถานประกอบการ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาของภาครัฐกับชุมชน และสถานประกอบการเกิดขึ้นไม่มากเท่าที่ควร และจากการประเมินสภาพการณ์และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 19) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารทุกระดับเป็นตัวจักรสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา การสร้างสรรค์คุณภาพการเรียนการสอน เมื่อสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารคนใหม่เข้ามาทำงานในลักษณะไม่ส่งเสริม ไม่โปร่งใส มีขาดการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก จากสภาพปัญหาดังกล่าวเห็นได้ว่าปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำลังประสบภาวะปัญหาบางอย่างที่ส่งผลกระทบกับการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ที่กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรจากสถานศึกษา ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษานั้น จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีอย่างแน่นอน และแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขหรือผ่อนคลายนผลกระทบต่อการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีอันเนื่องมาจากปัญหาดังกล่าว คือ การนำเอาแนวคิดด้านความร่วมมือ (Cooperation) เข้ามาช่วยในการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกันที่สำคัญ ซึ่งการใช้ทรัพยากรร่วมกันทำให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการประหยัดทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผลักดันให้เกิดมิติใหม่ในการบริหารงานการอาชีวศึกษา

จากความสำคัญและสภาพปัญหาการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จึงเกิดแนวคิดและความสนใจที่จะทำการวิจัยในหัวข้อ “รูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา” ซึ่งผลงานการวิจัยสามารถนำไปใช้พัฒนาการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

คำถามการวิจัย

1. แนวทางการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาควรเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาควรเป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาไปใช้เป็นอย่างไร

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

จุดมุ่งหมายหลัก

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

จุดมุ่งหมายเฉพาะ

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาไปใช้

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้รูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด ในการกำหนดนโยบายการบริหารงาน และการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่จำเป็นต่อการส่งเสริม สนับสนุน การบริหารสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา ได้นำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ตามขั้นตอนการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1.1 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

1. แหล่งข้อมูล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย ดังนี้ 1) หลักการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 2) คณะกรรมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 3) ขอบข่ายงานการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และ 4) กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2. ประเด็นที่ศึกษา

การบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

ชั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับ ปริญญาตรีที่ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 มาयर่างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาไปใช้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 161 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาไปใช้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน หมายถึง วิธีดำเนินการ/วิธีปฏิบัติ/การประสานความร่วมมือในการใช้ทรัพยากร จากภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในการพัฒนาศักยภาพของการจัดการอาชีวศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา

2. การศึกษาระดับปริญญาตรี หมายถึง การจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) หลักสูตรระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิตของสถาบันการอาชีวศึกษา

3. สถาบันการอาชีวศึกษา หมายถึง การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา 161 แห่ง ตามกฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 เป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดการอาชีวศึกษาได้จนถึงระดับปริญญาตรีที่เรียกว่าระบบ 3-2-2 คือ ปวช.- ปวส.-ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)

4. การบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันการอาชีวศึกษา หมายถึง แนวทางการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันของสถานศึกษา ในสังกัด ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา ใน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

4.1 หลักการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน หมายถึง แนวทาง หลักปฏิบัติการ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

4.2 คณะกรรมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน หมายถึง คณะกรรมการที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีใน สถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและพิจารณาให้ความเห็นในบริหาร

4.3 ขอบข่ายงานการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน หมายถึง การจัดโครงสร้าง ขอบข่ายการบริหารงานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยกำหนดขอบเขต และหน้าที่ความรับผิดชอบ ของงาน

4.4 กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน หมายถึง วิธีการดำเนินงานของ การบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยมีกระบวนการที่จะดำเนินการไปตามกระบวนการ ตามลำดับขั้นและเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันตามระบบบริหาร

5. รูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับ ปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา หมายถึง โครงสร้างการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการการใช้ทรัพยากรร่วมกัน องค์ประกอบที่ 2 คณะกรรมการบริหารการใช้ ทรัพยากรร่วมกัน องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายงานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันและ ปัจจัยความสำเร็จ

6. ความเหมาะสมของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบ การบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการ อาชีวศึกษาใน 4 องค์ประกอบ 1) หลักการการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 2) คณะกรรมการบริหารการใช้ ทรัพยากรร่วมกัน 3) ขอบข่ายงานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 4) กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากร ร่วมกันและ ปัจจัยความสำเร็จที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการบริหารการใช้ ทรัพยากรร่วมกัน

7. ความเป็นไปได้ของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษา

ระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาที่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสม
กับสภาพบริบท ยอมรับนำไปปฏิบัติได้

